

Netwerken Palliatieve Zorg
Noord-Holland Noord & Zaanstreek-Waterland

Jaarverslag 2022

Voorwoord

In de loop van 2022 was het weer mogelijk om fysiek bij elkaar te komen in de kerngroepen. En na alle teams en Zoomvergaderingen was dat voor iedereen erg fijn!

Het afgelopen jaar zijn we verder aan de slag gegaan met het Nationaal Programma Palliatieve Zorg I (NPPZ I). Waarin projecten zijn uitgevoerd, waar is ingezet op deskundigheidsbevordering en scholing om zorg op de juiste plaats, op het juiste moment en met de juiste ondersteuning te kunnen bieden.

In samenwerking met PZNL is de prachtige pilot rondom Transmurale Consultatie vanuit het Netwerk Kop van Noord-Holland en Noord- Kennemerland begonnen, waarbij veel partijen vanuit de eerste en tweede lijn betrokken zijn. Ook het Bovenregionale overleg is weer opgestart, waarin voorzitters van de netwerken Kop van Noord-Holland, Zaanstreek-Waterland, West-Friesland en Noord-Kennemerland samen met de netwerk-coördinator afstemmen over subsidies en projecten.

Met de afronding van NPPZ I start in 2023 het Nationaal Programma Palliatieve Zorg II (NPPZ II) waar wordt bijgedragen aan de maatschappelijke bewustwording over palliatieve zorg en het inzetten van proactieve zorgplanning. Samenwerking, afstemming en verbinding, elkaar kennen en ontmoeten in kerngroepen, samen verbeteren en leren, en het delen van de passie voor palliatieve zorg; het draagt allemaal bij aan goede palliatieve zorg. Het is mooi om hier als samenwerkende netwerken aan bij te kunnen dragen!

Margaret Kras, Eveen (bestuurslid Bovenregionaal bestuur van de netwerken palliatieve zorg)

Ingrid Heidema, Hospice Dignitas (bestuurslid Bovenregionaal bestuur van de netwerken palliatieve zorg)

Kennismaken

Patricia Appeldoorn heeft in mei 2022 afscheid genomen als netwerkcoördinator palliatieve zorg. Zij is bijna 18 jaar netwerkcoördinator geweest. Patricia is nu werkzaam als adviseur bij de landelijke organisatie voor palliatieve zorg (PZNL).

Yvette Goudsblom heeft de coördinatie van het netwerk en de bijbehorende activiteiten overgenomen. Dit doet zij in samenwerking met adviseur Jente Bosma en José van der Hert voor de secretariële ondersteuning. Het team zal de ambitie en ideeën voor de organisatie van de palliatieve zorg in de regio de komende jaren verder ontwikkelen in nauwe samenwerking met de netwerkleden.

Activiteiten

Café Doodgewoon

In 2022 opende Café Doodgewoon Alkmaar na de coronaperiode weer opnieuw zijn deuren. Er hebben verschillende bijeenkomsten plaatsgevonden. De eerste bijeenkomst stond in het teken van het 'Opnieuw ontmoeten & verbinden' van vrijwilligers en zorgprofessionals in de palliatieve zorg.

Later in het jaar werd er een lezing gegeven door Monique Schor en

Kees van Straaten over werkwijzen rond het einde van het leven.

Café Doodgewoon Zaanstreek-Waterland organiseerde in april een lezing over 'Thanatopraxie' oftewel 'lichte balseming'. In juli werd de luchtige en ontroerende theatervoorstelling 'Theater van de laatste dagen' opgevoerd in buurtcentrum De Pelikaan in Krommenie.

Casuïstiekbesprekingen

Het faciliteren van kennisuitwisseling tussen zorgprofessionals is een van de kerntaken van het Netwerk. In 2022 werden er 14 casuïstiekbesprekingen georganiseerd waarbij o.a. aandacht was voor de vernieuwde richtlijn palliatieve sedatie. Maar ook actuele onderwerpen zoals proactieve zorgplanning, zorg voor dezorger en Covid en palliatieve zorg.

Deskundigheidsbevordering

Medio 2021 signaleerde de kerngroepen dat er een toenemende behoefte aan kennis over palliatieve zorg bij verpleegkundigen, verzorgende en helpenden is. Begin 2022 is daarom de werkgroep Deskundigheidsbevordering in het leven geroepen en zij zijn gestart met een inventarisatie onder deze doelgroepen. Dit heeft geresulteerd in scholingsbehoefte op de vier onderwerpen: bewustwording, herkennen van de palliatieve fase, tijdig signaleren en markeren en gespreksvoering rondom de laatste levensfase.

Meer lezen over deskundigheidsbevordering? [Lees het interview met Sandra Schilder](#), projectleider programma palliatieve zorg bij zorgorganisatie Omring

Scholingen consortium

Basisscholing palliatieve zorg

De basisscholing palliatieve zorg voor verzorgende en verpleegkundige niveau 3 en 4 is door het AmsterdamUMC in samenwerking met Finivita vernieuwd en sinds het najaar 2022 weer beschikbaar in Hospice Alkmaar. Met het blended e-learning traject wordt een flexibele manier van leren geboden. De eerste 15 deelnemers zijn dit traject gestart.

Door de samenwerking tussen het Consortium Noord-Holland Flevoland en het AmsterdamUMC wordt de kwaliteit van de basisscholing besproken en in gezamenlijkheid geevalueerd. Daarmee wordt er continu gewerkt aan het verbeteren en uitbreiden van de scholing. We kijken uit naar de verdere ontwikkelingen op het gebied van scholing in de regio!

Palliatieve zorg
Noord-Holland
& Flevoland

Andere scholingen

In samenwerking met het Consortium Noord-Holland & Flevoland werd er een divers aanbod aan scholingen over verschillende onderwerpen georganiseerd voor verpleegkundigen niveau 4 en 5 met ervaring in palliatieve en/of terminale zorg.

Het aanbod:

- Bekende en minder bekende bijwerkingen van opiaten.
- Casuïstiek over hik en jeuk.
- Nier- en leverfalen en medicatie? Wat doe je wel en wat niet?
- Communicatie in de palliatieve zorg met patiënten, naasten, mantelzorg en culturele diversiteit.

In samenwerking met het Netwerk Kindzorg zijn er ook scholingen georganiseerd over het belang van palliatieve zorg voor kinderen en gezinnen.

Door gezamenlijk kennis te delen en te investeren in scholing wordt de kwaliteit van de palliatieve zorg in de regio Noord-Holland & Flevoland verder verbeterd.

Netwerk Integrale Kindzorg

Opgeleverde producten

Regionale sedatiekaart Zaanstreek-Waterland

De kaart heeft als doel het voorkomen en verlichten van lijden met daarbij veel aandacht voor de kwaliteit van leven. Deze kaart is terug te vinden in de [PalliaArts App](#). Dit maakt de kaart nog makkelijker en toegankelijker voor zorgprofessionals.

LinkedIn Netwerken Palliatieve Zorg

De Netwerken Palliatieve Zorg zijn nu ook actief op social media om haar bereik te vergroten via [LinkedIn](#). Het delen van interessante berichten kan bijdragen aan meer kennis en bewustwording over palliatieve zorg bij iedereen die actief is in dit zorggebied.

Factsheet NPZ NHN&ZW

De [factsheet](#) geeft een duidelijk overzicht van de activiteiten en doelen van de Netwerken Palliatieve Zorg NHN&ZW. Zo kunnen geïnteresseerden snel en makkelijk informatie vinden en zich een beeld vormen van de taken en verantwoordelijkheden van de netwerken.

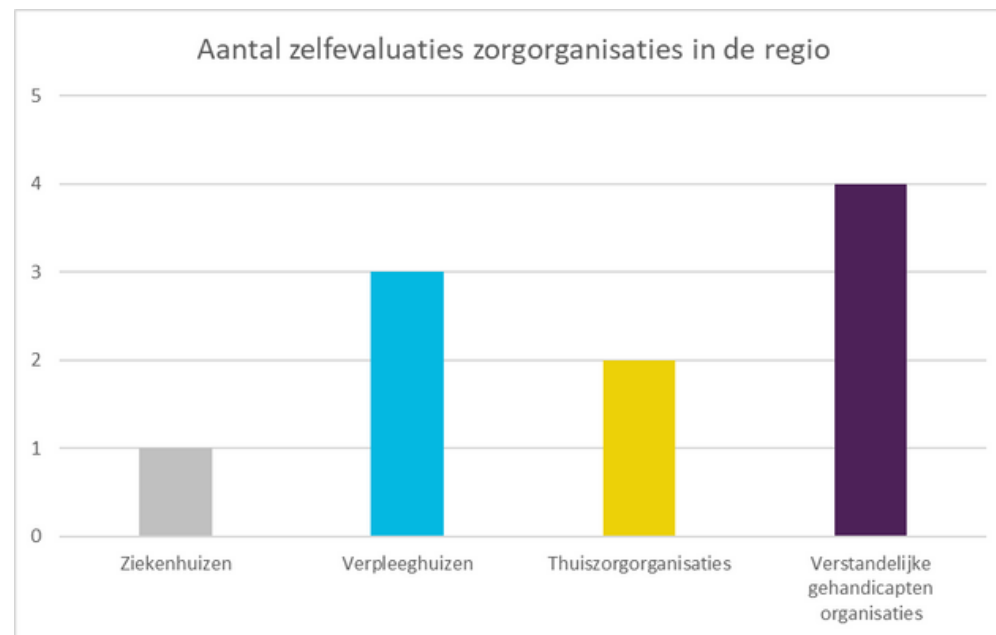
Stichting Questio

Na 15 jaar als coördinatiepunt in de regio te hebben gefunctioneerd is per 1 januari 2022 het Centrum voor Levensvragen Noord-Holland gefuseerd met [Stichting Questio](#) en het Centrum voor Levensvragen Gooi & Vechtstreek. Zij zijn gezamenlijk verder gegaan onder de naam: Questio, Centrum voor Levensvragen.

Zelfevaluatie

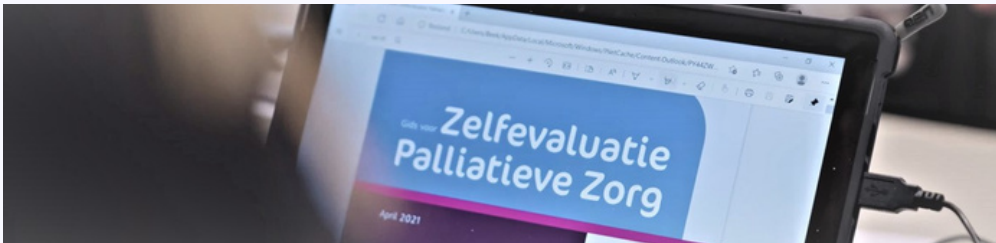
De Zelfevaluatie Palliatieve Zorg is een intern hulpmiddel binnen het kwaliteitssysteem van een zorgorganisatie. De zelfevaluatie is gebaseerd op het [Kwaliteitskader Palliatieve Zorg](#) en geeft inzicht in waar de zorgorganisatie staat op het gebied van aanbod en de organisatie in de palliatieve zorg. Daarnaast geeft het een duidelijk beeld over waar verbetering mogelijk is.

De zelfevaluatie palliatieve zorg is ontwikkeld voor zorgorganisaties die samenwerken binnen een netwerk palliatieve zorg. Het gaat hierbij niet om het behalen van een keurmerk of accreditatie, maar om het bewust worden van verbeterpunten en het gericht werken aan kwaliteitsverbetering. Het gebruik van de zelfevaluatie kan bijdragen aan een betere afstemming van de palliatieve zorg op de behoeften en wensen van de patiënt en diens naasten.

Eén van de netwerkliden die de zelfevaluatie binnen zijn organisatie heeft uitgevoerd is Thijs Tijssen, manager zorg binnen Magentazorg hij deelt graag zijn ervaringen over de zelfevaluatie binnen zijn organisatie.

“Magentazorg verleent zorg en ondersteuning aan ouderen in de regio Noord-Kennemerland met zorg aan huis, verpleeghuiszorg, en revalidatie en behandeling. Binnen deze vormen van zorg is het verlenen van palliatieve zorg anders geregeld.”, vertelt Tijssen.

“Met het uitvoeren van de zelfevaluatie is ons duidelijk geworden dat iedere zorgmedewerker op zijn/haar manier naar beste kunnen palliatieve zorg verleend, maar dat er niet volgens een bepaalde standaard palliatieve zorg wordt verleend. Ook is er veel onwetendheid. Te denken valt aan de proactieve zorgplanning en de stappen die bewoners/cliënten (hebben) doorlopen in de Patiënt Journey. Door het invullen van de zelfevaluatie zijn wij bewust geworden dat we eerst de basis op orde moeten hebben voordat we verder met dit belangrijke onderwerp aan de slag kunnen”.

Gedreven vertelt Tijssen verder over de eerste stap die Magentazorg heeft genomen aan de hand van de verbeterpunten vanuit de zelfevaluatie.

“Als eerste wilden we een plan voor de organisatie maken. We hebben toen besloten een expertgroep op te richten. Deze expertgroep bestaat uit verpleegkundigen die de palliatieve zorg opleiding gaan volgen. Ook een arts, psycholoog en geestelijk verzorger nemen deel aan deze expertgroep. Zij zullen verder gaan met palliatieve zorg integreren in de organisatie. De expertgroep gaat de medewerkers van de locaties intern scholen. Daarnaast is de basisscholing palliatieve zorg die wordt aangeboden door de Netwerken Palliatieve Zorg in samenwerking met het AmsterdamUMC bij de medewerkers onder de aandacht gebracht en ook gevolgd door een aantal medewerkers”.

"De organisatie, en nog belangrijker de medewerkers, zijn eraan toe om de palliatieve zorg organisatie breed te implementeren"

“Het uitvoeren van de zelfevaluatie heeft ons veel opgeleverd”, vertelt Tijssen. “Vooral het inzicht dat de deskundigheid en de continuïteit van het bieden van palliatieve zorg beter verankerd mag worden in de organisatie. De organisatie, en nog belangrijker de medewerkers, zijn eraan toe om de palliatieve zorg organisatie breed te implementeren. Voor veel medewerkers is palliatieve zorg core business: zodra bewoners/cliënten bij ons komen wonen hebben we al te maken met palliatieve zorg. Daarnaast is de faciliterende rol vanuit de directie erg waardevol. Deze is ook nodig om een goede uitvoering te geven aan onze plan van aanpak”.

ZonMw Palliantie programma

Het ZonMw-programma 'Palliantie. Meer dan zorg' richt zich op het verbeteren van de kwaliteit van palliatieve zorg in Nederland. De Netwerken Palliatieve Zorg hebben in 2019 in totaal 13 project-aanvragen ingediend, waarvan er 11 zijn goedgekeurd. Deze projecten zijn gericht op het implementeren van methodieken die ontwikkeld zijn vanuit onderzoek, om de palliatieve zorg verder te verbeteren. De focus ligt onder andere op het verbeteren van de samenwerking tussen verschillende zorgverleners, het betrekken van naasten en mantelzorgers bij de zorg, en het bevorderen van proactieve zorgplanning.

Een aantal van deze projecten in onze regio lichten we verder toe.

CURA

Een zorgverlener komt vaak in lastige situaties terecht, waar morele vragen of twijfel uit voortkomen.

CURA is een instrument dat ondersteuning biedt bij deze situaties. Het doel van dit project is om de belasting die zorgmedewerkers kunnen ervaren door het meemaken van complexe zorgsituaties te verminderen. Eveen en De Zorgcirkel hebben beiden

in december 2022 het project afgerond. Zowel Eveen als De Zorgcirkel hebben binnen hun organisatie 8 CURA-ambassadeurs opgeleid en een implementatieplan gemaakt.

Zorgverleners zijn over het algemeen enthousiast over de methodiek, al wordt het soms nog wat lastig gevonden om in de dagelijkse praktijk tijd vrij te maken voor een 'CURA-moment'.

SigMa

SigMa is een methode voor het verbeteren van de palliatieve zorg in verpleeghuizen en is gericht op het toepassen van instrumenten die ondersteunen bij het tijdig en nauwkeurig signaleren van veranderingen in behoeften en wensen bij verpleeghuisbewoners.

Het doel is de signalerende rol van zorgmedewerkers in verpleeghuizen te verbeteren. De deelnemende organisaties in de regio zijn De Zorgcirkel en Woonzorggroep Samen.

In gesprek met de burger

Het project In gesprek met de burger vergroot het bewustzijn en de kennis over palliatieve zorg in de regio West-Friesland en Zaanstreek-Waterland. Er werden in totaal 24 bijeenkomsten georganiseerd waarvan de helft

plaats vond via huisartspraktijken. Dit project wordt uitgevoerd in samenwerking met verschillende partijen waaronder de Ouderraad Hoorn, welzijnsorganisaties, de PCOB/KBO en huisartsen.

Andere projecten zijn de [Gereedschapskist](#), palliatieve zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en [Gesprekken over Psychosociale behoeften, Intimiteit & Seksualiteit \(GPS\)](#) bij patiënten met ongeneeslijke kanker

Andere projecten

Pilot Transmurale Consultatie

Afgelopen jaar is de regionale pilot Transmurale Consultatie in de regio's Noord-Kennemerland en Kop van Noord-Holland van start gegaan. Dit naar aanleiding van de transitie van het landelijk consultteam naar de regio.

Marjolein Groot, directeur Stichting Oase Palliatieve Zorg is projectleider van de pilot. "De leden van de projectgroep zijn mensen uit de praktijk en mensen die beleid maken en komen uit verschillende organisaties zoals de Noordwest Ziekenhuisgroep, HONK, HKN, Eveen, Omring en hospices. Passende inzet en bekostiging van experts in de palliatieve zorg zijn het afgelopen jaar het uitgangspunt van de pilot Transmurale Consultatie geweest," vertelt Marjolein. "Dit houdt meer in dan alleen telefonische consultatie zoals landelijk het geval is. Het doel is om een regionaal transmuraal consultatieteam op te richten van in palliatieve zorg gespecialiseerde zorgverleners zoals kaderartsen, (verpleegkundig) specialisten en gespecialiseerde verpleegkundigen. Dit team kan generalisten in de palliatieve zorg ondersteunen en adviseren. We hebben ervoor gekozen om ons met name te richten op de doelgroep kwetsbare ouderen. Dat is een grote groep, waar concrete mogelijkheden zijn om de proactieve zorgplanning te verbeteren.

"Juist de betrokkenheid bij de praktijk geeft energie in de projectgroep"

Juist de betrokkenheid bij de praktijk geeft energie in de projectgroep. We herkennen de casuïstiek van elkaar en dat creëert draagvlak om meer samen te gaan doen. En aansluiting te zoeken met initiatieven in de omgeving. Yvette Goudsblom is hierin als netwerkcoördinator een verbindende factor.

Afbeelding: leden van de projectgroep Transmurale Consultatie

Het financiële en ICT vraagstuk vragen een langere adem. Op die onderwerpen gaan we het komend jaar inzetten. We hebben daarvoor samen met de netwerken Midden- en Zuid-Kennemerland, Amstelland en Meerlanden een nieuwe subsidie aanvraag gedaan," vertelt een enthousiaste Marjolein Groot. Specialistische kennis over palliatieve zorg is maar bij een kleine groep zorgverleners aanwezig. Die kennis moet toegankelijker gemaakt worden voor generalisten, zodat meer zorgvragers ervan gaan profiteren".

De projectgroep Advance Care Planning (ACP)

Marjon van Rijn, senior onderzoeker UNO Amsterdam en Hogeschoolhoofddocent bij de opleiding Verpleegkunde aan de Hogeschool van Amsterdam is één van de projectgroepsleden die actief is binnen de projectgroep Proactieve Zorgplanning (PZP).

“PZP is één van de projecten van het Regioplatform dat we graag willen implementeren in de hele regio Noord-Holland-Noord en Zaanstreek-Waterland. Om dit voor elkaar te krijgen hebben we afgelopen jaar een zo’n breed mogelijke vertegenwoordiging binnen de projectgroep gerealiseerd. De projectleden komen uit verschillende disciplines en settings van de zorg: cliëntenvertegenwoordigers, huisartsen, thuiszorg, ziekenhuizen, onderwijs, ICT, beleid en onderzoek. De combinatie van praktijk en wetenschappelijk onderzoek vult elkaar goed aan.

Eén van de eerste stappen die we als groep hebben gezet is het organiseren van vijf focusgroepen (Voice of the Customer) bestaande uit verpleegkundigen uit zowel de VVT (thuiszorg) als ziekenhuizen, specialisten, huisartsen en andere vertegenwoordigers hebben we een goed beeld gekregen van de wensen en behoeftes in onze regio. Veel theoretische informatie is natuurlijk al bekend over dit onderwerp, maar we wilden juist de wensen en behoeftes uit de praktijk in deze regio weten. Het is dé manier om één uniforme PZP werkwijze gezamenlijk te formuleren en toe te gaan passen. Op deze manier is het eerste concept transmuraal zorgpad proactieve zorgplanning ontwikkeld.

Hierbij is ook rekening gehouden met de Elektronisch Patiëntendossiers (EPD's) van ziekenhuizen, VVT en huisartsenzorg. Wat zijn de juiste vragen om te stellen, hoe kunnen we deze het beste registreren en hoe past dit in de bestaande systemen? Hierbij houden wij ook rekening met de landelijke formats, maar deze zijn nog niet altijd direct om te zetten in de verschillende EPD's.

"Het betrekken van de Netwerken Palliatieve Zorg is bij dit project een vanzelfsprekendheid. We kunnen niet zonder elkaar"

In 2023 gaan we het zorgpad testen en implementeren. Om dit zo goed mogelijk te doen gaan we binnenkort feedbacksessies en casuïstiek besprekingen organiseren om het zorgpad en de werkafspraken verder te verfijnen. Vervolgens moet het mogelijk zijn om gegevens van proactieve zorgplanning digitaal in de regio te delen. Daar werken we nu ook aan en hopen we ook dit jaar te kunnen gaan testen. Scholing is hierbij ook een belangrijk onderdeel. Waar we nu naar kijken is welke scholing er al bestaat en hoe we deze scholing zouden kunnen gebruiken.

Het betrekken van de Netwerken Palliatieve Zorg is bij dit project een vanzelfsprekendheid. We kunnen niet zonder elkaar. De kennis en expertise vanuit de netwerken en ook landelijk is onmisbaar. Het is een voorwaarde om te weten wat er in de regio speelt. De netwerken en de projectgroep vullen elkaar aan en dat maakt de samenwerking zo fijn”.

Vooruitblik

Het jaar 2022 stond voor de Netwerken Palliatieve Zorg vooral in het teken van het verbeteren van de kwaliteit van palliatieve zorg. Om kwaliteit te kunnen verbeteren is eerst inzicht, bewustwording en kennis nodig. Vele organisaties hebben zich zowel individueel als in regionaal samenwerkings-verband hiervoor ingezet. Om inzicht te krijgen in de huidige kwaliteit van palliatieve zorg binnen organisaties is het hulpmiddel van "De Zelfevaluatie" veelvuldig ingezet. Daarnaast heeft de implementatie van de diverse ZonMw projecten bijgedragen aan bewustwording en kennisverbreding over palliatieve zorg bij zowel burgers als zorgprofessionals. Deze lijn zal in 2023 vooral worden voortgezet. Want de kracht zit in de herhaling. Ter afsluiting van een periode onder het Nationaal Palliatie Programma I en het ZonMw programma "Meer dan Zorg" wordt een Kennissymposium voor vrijwilligers, verzorgenden en verpleegkundigen georganiseerd waarin alle successen uit de palliatieve zorg zullen worden gedeeld. Ook blikken we vooruit naar de aanvang van het Nationaal Palliatie Programma II waarbij het meer zal gaan over de organisatie van de palliatieve zorg. Hoe zorgen we er met elkaar voor dat palliatieve zorg altijd overal en voor iedereen beschikbaar is?

Ik nodig u hierbij van harte uit om hier in gezamenlijkheid uw steentje aan bij te dragen. Graag tot in 2023!

Yvette Goudsblom, coördinator Netwerken Palliatieve Zorg Zaanstreek & Waterland

CONTACT

Yvette Goudsblom (netwerkcoördinator)

Jente Bosma (adviseur palliatieve zorg)

 palliatievezorg@zonh.nl

 072-5414600

 www.palliaweb.nl/netwerk-nhn-zw

MEER INFORMATIE

www.palliaweb.nl

PalliArts App

LinkedIn